

Työntekijöiden ja opiskelijoiden rokotussuojaus Siun sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalveluiden kuntayhtymässä

Eduskunta on antanut uuden tartuntatautilain (1227/2016) helmikuussa 2017. Annetun lain § 48 rajoittaa työnantajan mahdollisuuksia käyttää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastiloissa työskentelyyn henkilöitä, joilla on puutteellinen rokotussuojaus. Tämän ohjeen tarkoitus on kertoa lain soveltamisen periaatteet Siun soten alueella. Tavoitteena on tarjota turvallista palvelua Siun soten asiakkaille ja luoda turvallinen ympäristö työntekijöille.

Siun soten sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastiloissa sekä kotihoidossa toimivilla vakituksilla ja lyhytaikaisilla työntekijöillä, työharjoittelussa tai opetusjaksolla olevilla opiskelijoilla tulee ammattiryhmästä ja työtehtävästä riippumatta olla:

- rokotuksen tai sairauden antama suoja *tuhkarokkoa ja vesirokkoa* vastaan,
- rokotuksen antama suoja *influenssaa* vastaan influenssaepidemiakauden aikana ja
- lisäksi pääsääntöisesti imeväisikäisiä hoitavilla tulee olla rokotuksen antama suoja *hinkuyskää* vastaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiloja ovat esimerkiksi vastaanotot, vuodeosastot, suun terveydenhuolto, neuvolat, näytteento, ensihoito sekä asumispalveluyksiköt. Tämä ohje koskee kaikkia kyseisissä tiloissa pääsääntöisesti työskenteleviä Siun soten ja ulkoistettujen palvelujen työntekijöitä ja opiskelijoita ammattiryhmästä ja työtehtävästä riippumatta. Rokotussuojaa ei voi korvata suojainten käytöllä.

Rokotussuoja ja sen hankkiminen

Tässä ohjeessa mainitut tartuntatautilain mukaiset rokotteet hankitaan työaikana eikä niiden hankkimisesta saa tulla maksuja työntekijälle. Työntekijän ja opiskelijan tulee itse huolehtia, että hänellä on suoja edellä mainittuja tauteja vastaan.

Vesirokko-, MPR- ja hinkuyskärokotukset annetaan työterveyshuollossa. Influenssarokotukset toistuvat vuosittain. Hyvän kattavuuden varmistamiseksi järjestetään useita vaihtoehtoisia keinoja ottaa influenssarokote: rokotteen voi ottaa työterveyshuollon yleisinä rokotuspäivinä, työterveyshuollossa ajanvarauksella tai omassa terveyskeskuksessa. Lisäksi oman yksikön työntekijä (sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, kättilö) voi antaa rokotteen. Yksikössä rokotteita antavan työntekijän tulee olla suorittanut LOVen perusosan sekä rokotusosion. Mikäli yksikössä ei ole em. ammattiryhmän edustajia, joilla on rokotuslupa, voi henkilökuntarokotuksiin hyödyntää sisäisiä sijaisia, jotka voivat tulla sovitusti yksikköön antamaan kausi-influenssarokotuksia henkilökuntaan kuuluville. Sisäisen sijaisen varaus tehdään tavalliseen tapaan Laura-järjestelmän kautta, varaukseen maininta rokotustarpeesta. Henkilökunnan rokotuksiin käytettävää sijaista ei laskuteta yksiköstä.

Lisäksi Siun sote tarjoaa maksuttoman kausi-influenssarokotteen vuosittain koko henkilökunnalle ja pneumokokkirokotteen kaikille yli 60-vuotiaille sekä yli 50-vuotiaille riskiryhmään kuuluville.

Jos työntekijälle joudutaan antamaan rokotteita lääkärin valvonnassa lääketieteellisin perustein, annetaan rokotukset päivystyksessä. Rokotusajankohta sovitaan yhteistyössä Siun sote Työterveyshuollon ja päivystyksen kanssa. Päivystyskäynti on työntekijälle maksuton.

Työharjoittelu-, työssäoppimis- tai opetusjaksolle tulevien opiskelijoiden tulee huolehtia rokotussuojaus kuntoon opiskelijaterveydenhuollossa ennen harjoittelua. Opiskelijan on mahdollista ottaa kausi-influenssarokotus samojen käytäntöjen mukaisesti kuin Siun soten työntekijöiden, mikäli jakso ajoittuu siten, että rokotteen ottaminen opiskeluterveydenhuollossa ei ole mahdollista.

Vaaditun rokotussuojauksen tulee olla kunnossa viimeistään 1.3.2018 mennessä. Toimenpiteisiin tulee kuitenkin ryhtyä jo mainittua päivämäärää aiemmin.

Rokotussuojan selvittäminen ja varmistaminen

Siun sote Työterveys selvittää henkilökunnan rokotussuojan työntekijöille lähetettävällä sähköisellä kyselyllä. Työterveyshuolto tarkistaa kyselyn perusteella työntekijän suojan ja kutsuu vastaanotolle henkilöt, joilla ei ole riittävä suojaa tai joilla ei ole varmuutta otetuista rokotteista tai sairastetuista taudeista. Työntekijä voi myös itse ottaa yhteyttä työterveyshuoltoon rokotteiden ottamista varten.

Rokotesuojan selvitys perustuu luottamukseen eli työntekijän oma ilmoitus rokotesuojasta on riittävä. Esimiehet eivät vaadi työntekijöiltä tai opiskelijoilta erillisiä todistuksia rokotussuojasta tai sairastetuista taudeista. Mikäli herää epäily, ettei työntekijän rokotussuoja ole kunnossa, voi esimies pyytää työterveyshuollolta arviota työntekijän soveltuvuudesta työhön. Työnantaja ei voi suoraan kysyä rokotuksista työntekijöiltä tai työtä hakevilta. Opiskelijoiden kohdalla rokotussuojan varmistaminen tapahtuu opiskelijaterveydenhuollossa ennen harjoittelu-, työssäoppimis- tai opetusjaksoa. Jakso keskeytetään, mikäli käy ilmi, että rokotussuojaus ei ole riittävä.

Influenssarokotusaktiivisuutta selvitetään vuosittain influenssarokotusraportin avulla. Raportin avulla voidaan influenssarokotustietoja selvittää ajantasaisesti ja yksikkökohtaisesti. Jos rokotustaso uhkaa jossakin yksikössä jäädä alhaiseksi, kohdistetaan yksikköön lisää koulutusta ja rokotusmahdollisuuksia. Yksiköitä kannustetaan vuosittaiseen influenssarokotuksen ottamiseen tarjoamalla yksikkökohtaisia kannustimia. Kymmenen parasta yksikköä palkitaan kakkukahvein. Kausi-influenssarokotteen ottamisesta saa tarran, joka on mahdollista liimata henkilökorttiin.

Rokottamaton työntekijä

Jos työntekijä ei lääketieteellisin perustein voi ottaa laissa määriteltyjä rokotteita, tulee työntekijän ottaa yhteys Siun sote Työterveyteen. Infektioiden torjunnan asiantuntijoiden ja henkilöstöyksikön kanssa etsitään työntekijälle soveltuva työtehtävä.

Mikäli työntekijä ei halua ottaa rokotuksia tai ei voi osoittaa, että hänellä on riittävä suoja, työterveyshuolto voi katsoa hänet ei-soveltuvaksi tehtävään. Työntekijä voi estää tämän tiedon siirtymisen työnantajalle, jolloin työntekijän rokotussuojan katsotaan olevan puutteellinen. Tällaisissa tilanteissa esimiehen tulee ottaa yhteyttä infektioiden torjunnan asiantuntijoihin eri vaihtoehtojen kartoittamiseksi sekä lisäksi tarvittaessa henkilöstöyksikköön. Ensisijaisesti työntekijä pyritään sijoittamaan työtehtäviin, jossa potilasturvallisuus ei vaarannu.

Johanna Bjerregård Madsen
Henkilöstöjohtaja

Antti Turunen
Siun sote lääketieteellinen johtaja
Toimialuejohtaja terveys- ja sairaanhoitopalvelut